Zaanstreek-Waterland

Publieksjaarverslag

GGD Zaanstreek - Waterland

2011

Beemster
Zeevang
Wormerland
Edam-Volendam
Zaanstad
Purmerend
Oostzaan
Landsmeer
Waterland

Inhoud

Voorwoord 5

Algemene Gezondheidszorg
Voor een gezonde samenleving 6

Epidemiologie, Beleid & Gezondheidsbevordering
De bevolking in kaart 8

Jeugdgezondheidszorg
Ruim baan voor groei en ontwikkeling 10

Maatschappelijke Gezondheidszorg
Brede preventie en hulp 13

Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
Alle zorgdisciplines paraat bij rampen en ongevallen 14

Colofon 15

Voorwoord

GGD Zaanstreek-Waterland is de gemeenschappelijke gezondheidsdienst van en voor de negen gemeenten Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Purmerend, Oostzaan, Waterland, Wormerland, Zaanstad en Zeevang. Het is een gebied met ongeveer 320.000 inwoners.

Het afgelopen jaar is er veel gebeurd. Zo hebben alle kinderen binnen de Jeugdgezondheidszorg vanaf 2011 een digitaal dossier (DD JGZ) gekregen. Ook is vanaf begin oktober de planning overgegaan van twee verschillende systemen naar één nieuw planningssysteem. Deze overgangen hebben veel inspanning gekost. Alle mensen moesten worden geschoold, werkwijzen moesten worden aangepast en nieuwe routines ontwikkeld.

Een andere belangrijke ontwikkeling voor GGD Zaanstreek-Waterland is de wijziging in de Wet Veiligheidsregio. Hiermee is de directeur van de GGD directeur publieke gezondheid geworden en is hij, samen met het bestuur van de Veiligheidsregio, verantwoordelijk voor de bestuurlijke aspecten van het managen van een infectieziektecrisis.

Ook gaat het goed met de kwaliteit van de organisatie. In mei 2011 heeft het onafhankelijk certificeringbureau Lloyds de gehele GGD voor drie jaar opnieuw HKZ gecertificeerd. Tot op heden was de GGD gecertificeerd voor de verschillende deelschema's, nu is dit omgezet naar één certificaat voor de gehele GGD. De auditoren waren erg te spreken over de ontwikkelingen binnen de GGD, de betrokkenheid van alle medewerkers, de uitstekende organisatie van het primaire proces en de wijze waarop wordt gewerkt aan klantvriendelijkheid, bijvoorbeeld door de openstelling van het avondspreekuur van de Reizigersadvisering. Een mooie prestatie waarop wij als organisatie trots kunnen terugkijken.

Organisatorisch is er meer gebeurd. Bijvoorbeeld de verdere afronding van het integratietraject van de Jeugdgezondheidszorg en Straathoekwerk. In het kader daarvan zijn in 2011 de functies beschreven en gewaardeerd, en daarmee in het functiegebouw van de GGD ondergebracht. Ook zijn in 2011 voorbereidingen getroffen voor de invoer van 'het nieuwe werken'. Een werkgroep waarin de gehele organisatie is vertegenwoordigd, heeft een voorstel ontwikkeld dat het mogelijk maakt om per 1 januari 2012 te werken conform het nieuwe werken: plaats- en tijdongebonden.

Dit publieksjaarverslag licht een aantal belangrijke onderwerpen binnen GGD Zaanstreek-Waterland nader toe. Het beschrijft echter niet alle werkzaamheden die de GGD in 2011 heeft uitgevoerd. Daarvoor verwijs ik u naar het volledige jaarverslag van de GGD dat beschikbaar is via de website ggdzw.nl.

Namens het bestuur van GGD Zaanstreek-Waterland
Mona Keijzer, voorzitter

Algemene Gezondheidszorg

Voor een gezonde samenleving

De taken van de afdeling Algemene Gezondheidszorg zijn een afspiegeling van de grote verscheidenheid aan gezondheidsaspecten van onze samenleving. De afdeling houdt zich bezig met de bestrijding van infectieziekten, de bestrijding van tbc, bevordering van technische hygiënezorg, inspecties in de kinderopvang, de advisering aan reizigers, bestrijding van seksueel overdraagbare ziekten (SOA) en de uitvoering van taken op het gebied van medische milieukunde.

Grote verscheidenheid aan gezondheidsaspecten

Kinkhoest en hepatitis B

In 2011 zijn er meer meldingen geweest van ziekten die conform de Wet publieke gezondheid gemeld moeten worden. Zo is het aantal kinkhoest meldingen regionaal gestegen. Een stijging die ook landelijk te zien is en waarvan bekend is dat deze om de paar jaar optreedt. Daarnaast is er ook een toename van het aantal patiënten met een chronische hepatitis-B-infectie. Dit komt mede door het project 'Vietnam tussen de Tulpen' welke de afdeling Infectieziektebestrijding van de GGD in het voorjaar van 2011 heeft georganiseerd in samenwerking met GGD Hollands Noorden, de verenigingen van Vietnamezen en de ziekenhuizen in deze regio's. Hepatitis B komt in Vietnam, zoals in heel Zuidoost-Azië, zeer veel voor. In de gemeenten Alkmaar, Heerhugowaard, Hoorn en Purmerend wonen flinke groepen Vietnamese mensen, in totaal ongeveer 2.400. Het project 'Vietnam tussen de tulpen' stelt Vietnamese inwoners in de gelegenheid om zich te laten onderzoeken op hepatitis B. Dragers kunnen namelijk tientallen jaren rondlopen met het virus zonder er iets van te merken. Toch kan een deel van de dragers een leverziekte krijgen waarvoor in het ergste geval een kostbare levertransplantatie noodzakelijk is of waardoor men voortijdig overlijdt. De behandelmogelijkheden zijn de laatste tien jaren fors toegenomen waarmee ernstige gezondheidsschade kan worden voorkomen. Tijdige opsporing en doorverwijzing is daarom van belang. Dankzij dit project is een groot aantal chronisch geïnfecteerde patiënten gevonden. Degenen met een hoog risico op leverschade zijn verwezen naar de maagdarmleverartsen in de regio. Verder heeft de GGD Vietnamezen gevaccineerd die geen hepatitis-B-infectie hebben maar wel risico hierop lopen.

Reizigersadvisering

Veel GGD'en in Nederland hebben te maken met een flinke teruggang van het aantal consulten van de reizigersadvisering. Dat komt vooral doordat mensen minder reizen en er meer aanbieders van consulten en vaccinaties zijn gekomen. Bij GGD Zaanstreek-Waterland laten de aantallen consulten en vaccinaties in 2011 (4971/7122) slechts een lichte teruggang zien ten opzichte van 2010 (5330/7680). Dit is mede te danken aan de start van een pilot met een avondspreekuur. Omdat dit aan een duidelijke behoefte bleek te voldoen is daarom besloten om de pilot om te zetten naar een structurele dienstverlening, en hierover zoveel mogelijk informatie naar buiten te brengen. Overigens zijn ook de vaccinprijzen licht gedaald; de GGD'en hebben namelijk de inkoop van vaccins gebundeld en Europees aanbesteed.

Interview met Evelien van den Brink
over het avondspreekuur reizigersvaccinatie

Ruime openingstijden als extra service

Het begon met een pilot van enkele maanden medio 2011. Die was succesvol, mede dankzij een actief beleid om iedere gelegenheid aan te grijpen om het nieuwe avondspreekuur voor reizigersvaccinaties te promoten. Onder meer via persoonlijke contacten met cliënten, twitteren, artikelen in de krant, informatie aan reisbureaus en de Nieuwsbrief openbare gezondheidszorg.

Uit de eerder gehouden bezoekersenquête kwam de wens van de inwoners duidelijk naar voren: kan het reizigersspreekuur ook eens 's avonds open? Verpleegkundige Evelien van den Brink is blij dat het ook daadwerkelijk is gelukt: "Van april tot en met augustus iedere dinsdagavond van 16.00 tot 20.00 uur. En in de winter van 15.00 tot 19.00 uur om de week. Zo zijn wij iedereen optimaal van dienst. Vijftigplussers, studenten en mensen met kleine kinderen blijven overdag komen, maandags, dinsdags, woensdags en vrijdags. Op het avondspreekuur zien wij vooral die andere groepen die anders vrij hadden moeten nemen. Bezoekers kunnen rekenen op de volledige dienstverlening: advies, vaccinaties, of meer administratieve handelingen zoals malariarecepten en cholerastempels. Daarom is het nodig dat ze altijd hun reisroute, vaccinatieboekje en overzicht van huidige medicijnen meenemen."

Veiligheid van de medewerkers
Het duurde even voordat het finale groene licht kwam voor de pilot van het avondspreekuur. Daaraan lagen niet zo zeer commerciële overwegingen ten grondslag, als wel de persoonlijke veiligheid van de medewerkers. Met name de toegangscontrole in de uren na de reguliere werktijd. Van den Brink: "Wij hebben dat opgelost door met een gastvrouw te werken. Wanneer je je meldt, checkt de gastvrouw of de naam voorkomt op de lijst. Het is namelijk geen inloopspreekuur, maar je moet vooraf een afspraak maken. Zo houden wij het veilig voor de twee verpleegkundigen die gelijktijdig elk een eigen spreekuur draaien, en de arts in de achterwacht. Een vierkoppig team dus, dat betekent wel iets schuiven met de dagroosters. Maar dat geeft niet, wij nemen graag de tijd om onze cliënten een uitgebreid advies op maat te geven!"

Iedereen optimaal van dienst

Epidemiologie, Beleid & Gezondheidsbevordering

De bevolking in kaart

De afdeling Epidemiologie, Beleid & Gezondheidsbevordering brengt de gezondheidstoestand van de bevolking in Zaanstreek-Waterland in beeld. Daarnaast verkent zij de huidige en toekomstige gezondheidsproblemen en de omstandigheden die daar invloed op hebben. En tot slot onderneemt de afdeling activiteiten die de gezondheid bevorderen.

Informatie geïntegreerd

De gezondheidsmonitor
Epidemiologie voert binnen het project 'De gezondheidsmonitor 0-100' verschillende onderzoeken uit en analyseert registratiegegevens. Tot nu toe ontvingen gemeenten en instellingen in de regio de informatie over de gezondheid van de inwoners versnipperd over verschillende doelgroepen en onderwerpen. Met de rapportage 'Onze gezondheid vandaag en morgen, een regionale gezondheidsverkenning 2007-2010', integreert GGD Zaanstreek-Waterland informatie over gezondheid, welzijn, preventie en zorg. Dit naslagwerk, met name ter ondersteuning van het lokale gezondheidsbeleid,is te vinden op ggdzw.nl, kies Publicaties, kies Onderzoek en registratie.

In 2011 is er gestart met het verkennen van de mogelijkheden om gegevens over gezondheid, leefstijl en zorg meer toegankelijk te maken, bijvoorbeeld in de vorm van een website of een database. In 2012 wordt dit verder uitgewerkt.

De gezondheid van middelbare scholieren
GGD Zaanstreek-Waterland is in het voorjaar van 2010 gestart met het E-MOVO-onderzoek, voluit Elektronisch MOnitor en VOorlichting. Ruim 5.300 leerlingen van de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs in de regio hebben digitaal een vragenlijst ingevuld over gezondheid en leefstijl. E-MOVO levert de GGD, gemeenten en scholen inzicht in deze onderwerpen. Daarnaast ontvangen de jongeren gerichte adviezen over deze thema's. GGD Zaanstreek-Waterland heeft in dit onderzoek samengewerkt met de vier andere GGD'en in Noord-Holland. In 2011 zijn de resultaten van E-MOVO tijdens een symposium gepresenteerd op regio- en gemeenteniveau. Daarna is de prioritering uitgewerkt tot concrete aanbevelingen voor het regionale en gemeentelijke gezondheidsbeleid. De gemeenterapportages zijn per gemeente aangeboden en besproken. Binnen de GGD heeft er, ter lering voor de toekomst, een uitgebreide procesevaluatie plaatsgevonden onder betrokkenen van de afdeling Jeugdgezondheidszorg en EBG.

E-MOVO laat zien dat, net als onder volwassenen, de gezondheidsrisico's vaak groter zijn bij jongeren met een lagere sociaaleconomische status. Uit de resultaten blijkt dat vmbo-leerlingen op veel onderwerpen ongunstig afwijken van havo/vwo-leerlingen. Ook jongeren van niet-Nederlandse herkomst hebben vaker (gezondheids)problemen. Meisjes hebben bijna over de hele breedte meer (psychische) gezondheidsproblemen dan jongens.

De GGD adviseert op basis van het verkregen inzicht om met het regionale en lokale jeugd- en gezondheidsbeleid de komende

jaren vooral in te zetten op het verbeteren van de psychische gezondheid, het stimuleren van bewegen, het matigen van alcoholgebruik en het stimuleren van gezonder seksueel gedrag. Hierbij is een integrale aanpak van gezondheidsproblemen met inzet van voorlichting, regelgeving met handhaving én activiteiten gericht op jongeren en hun omgeving gewenst. Het complete E-MOVO onderzoek staat op de website van GGD Zaanstreek-Waterland: ggdzw.nl, kies Publicaties, kies Onderzoek en registratie.

Happy Drinks

Diverse gemeenten, Brijder Verslavingszorg, Clup Jongerenwerk en de GGD schonken afgelopen jaar Happy Drinks tijdens evenementen. Het Trimbos-instituut stelde per GGD-regio subsidie en een barretje met toebehoren beschikbaar om de alcoholvrije cocktail onder de aandacht te brengen. Met het budget zijn de ingrediënten voor de Happy Drinks ingekocht en diverse (voorlichtings)materialen aangeschaft (receptenboek, instructie-dvd, glazen, shakers) en gedrukt (flyers voor receptenkaarten voor ouders en 'Happy Drinks'-viltjes met recepten voor 16- en 16+). Alle betrokken partijen hebben deze nieuwe manier om zowel aan ouders als jongeren alcoholvoorlichting te geven tijdens dergelijke evenementen als zeer positief ervaren. Daarbij zijn de cocktails ook erg lekker!

Interview met Laura Tiggelman

over alcoholvoorlichting aan jongeren en hun ouders

Vijf 'alcoholminuten' en Happy Drinks

Een op de drie kinderen in groep 8 van de basisschool heeft wel eens alcohol gedronken. Goede voorlichting maakt kinderen weerbaarder en ondersteunt ouders in de opvoeding. De GGD coördineert daarom twee projecten: vijf 'alcoholminuten' voor groep 7 en Happy Drinks.

Kinderen van tien, elf jaar beginnen met experimenteren met alcohol. Alcoholgebruik wordt door 41% van de ouders met kinderen onder de 16 jaar gedoogd. En regelmatig duiken in het nieuws berichten op over comazuipen: kinderen die op jonge leeftijd in het ziekenhuis komen vanwege overmatig alcoholgebruik. Alcoholpreventie staat daarom al jaren hoog op de agenda van GGD Zaanstreek-Waterland. "Drie jaar geleden is in Edam-Volendam gestart met Alcoholvoorlichting groep 7. In 2011 is dit project in de hele regio ingevoerd", vertelt functionaris gezondheidsbevordering Laura Tiggelman. "In die groep ziet de jeugdverpleegkundige de kinderen voor de laatste keer in het bijzijn van hun ouders. Gezien de cruciale leeftijd een mooi moment om voor de pakweg vierduizend kinderen vijf minuten extra tijd uit te trekken om over alcohol te praten. Brijder Verslavingszorg heeft hiervoor alle jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen extra geschoold."

Opgroeien zonder alcohol

"Vijf minuten voorlichting over alcohol kan al heel wat vragen beantwoorden. Maar ook heel wat vragen oproepen. Juist bij de ouders van de kinderen. Want hoe praat je met je kind over alcohol? Wat doe je als je kind omgaat met vriendjes die veel drinken? In 2011 zijn wij begonnen met de voorbereiding van bijeenkomsten 'Opgroeien zonder alcohol' voor ouders met kinderen van tien tot en met vijftien jaar. Dat is een logisch vervolg op de Groep 7-informatie. De bijeenkomsten vinden plaats in 2012, aanmelden kan via de speciale website opgroeienzonderalcohol.nl", aldus Tiggelman.

Alcoholvrij met een kick

Een jus'tje bestellen is niet echt hip als je niet wilt drinken, dus bestel je voortaan een BabyBoom, Bruinwerker of Sex op de fiets. Tiggelman: "Dat zijn de nieuwe alcoholvrije cocktails onder de naam Happy Drinks. Ontwikkeld door topkok Pierre Wind en het Trimbos-instituut. Samen met de gemeenten en preventiewerkers hebben wij ze gratis uitgeschonken op evenementen waar jongeren en/of ouders zijn. Ja, dus ook op ouderavonden. Zo krijgt iedereen inspiratie om ze ook eens zelf te maken bij een feestje thuis. En wij creëren de ideale gelegenheid voor school, ouders en andere betrokkenen om het onderwerp aan te snijden. Tip: kijk eens op happydrinks.nl."

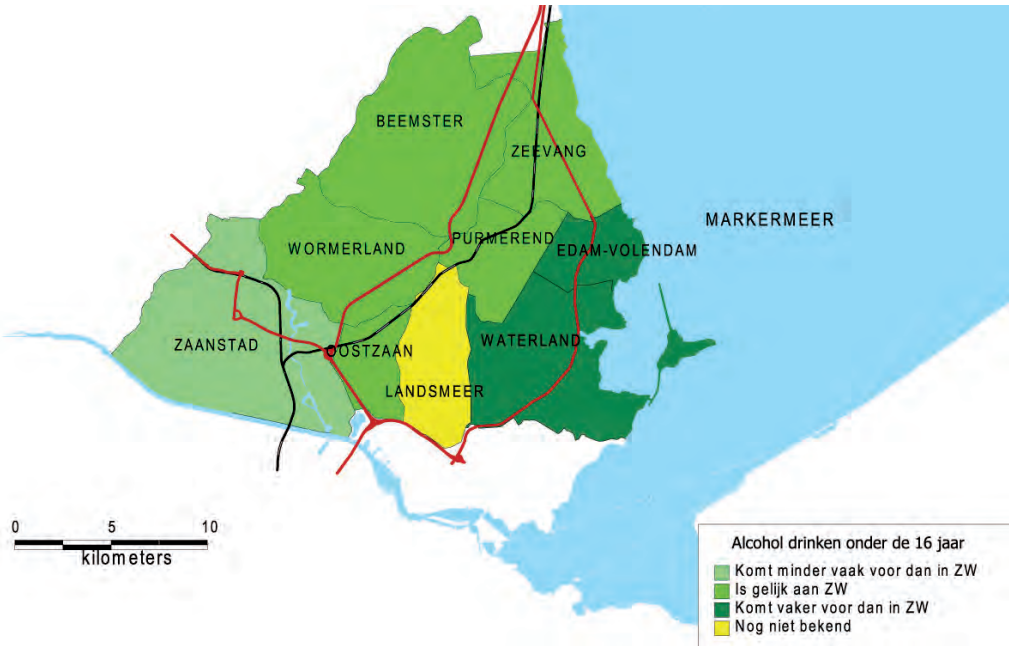

Jeugdgezondheidszorg

Ruim baan voor groei en ontwikkeling

De Jeugdgezondheidszorg van de GGD zet zich in voor het beschermen, bevorderen en bewaken van de gezondheid, groei en ontwikkeling van jeugdigen van min negen maanden tot negentien jaar. De werkzaamheden richten zich op het voorkomen, opsporen en bestrijden van oorzaken die de groei en ontwikkeling kunnen verstoren. Dat gebeurt in de vorm van zorg bieden, adviseren en ingrijpen als de zorg tekort schiet.

Laagdrempelige voorziening

Centra Jong en Centra voor Jeugd & Gezin
In de regio Zaanstreek-Waterland zijn er twee namen voor hetzelfde fenomeen: Centrum Jong in de gemeenten Zaanstad, Oostzaan en Wormerland, Centrum voor Jeugd & Gezin in de andere gemeenten. Het uitgangspunt blijft echter gelijk: een laagdrempelige voorziening waar ouders en jongeren terechtkunnen met vragen of knelpunten bij de opvoeding en het opgroeien.

Voor de zomer van 2011 zijn de laatste Centra Jong in Oostzaan en Wormerland officieel geopend, zodat er nu in elke gemeente een of meer CJ(G)'s zijn. De kernpartners van de centra zijn overal gelijk: in ieder geval de Jeugdgezondheidszorg, Bureau Jeugdzorg, MEE (Ondersteuning bij een beperking), Stichting Maatschappelijke Dienstverlening (SMD) en de zorg- en adviesteams (ZAT's) in het onderwijs. Afhankelijk van de desbetreffende CJ(G) doen ook het welzijnswerk, de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, verloskundigen of kraamzorg mee. De Centra Jong, voor Jeugd & Gezin omvatten onder andere de consultatiebureaus en de ouders komen er met hun kinderen voor het bezoek aan de Jeugdgezondheidszorg in de schoolleeftijd. Er zijn opvoedadviseurs en logopedisten die (inloop)spreekuren houden. Ook zijn er themabijeenkomsten en spreekuren van diverse partners. Vanuit de CJ(G)'s worden huisbezoeken uitgevoerd en zijn er diverse activiteiten mogelijk als Video Home Training, Voorzorg of online advisering. Ook worden er nieuwe activiteiten ingezet, zoals de opvoedhulp door de thuiszorg en Homestart in Purmerend, Vinger aan de Pols, Centrum Jong consulenten in Zaanstad en contact zoeken via Skype. Het grote belang dat hieraan wordt gehecht laat zich zien in het hoge aantal consulten (zie tabel).

ACTIVITEIT	AANTAL
Consulten JGZ 0-4 jaar	48.435
Huisbezoeken	5.586
Periodieke gezondheidsonderzoeken	9.480
Opvoedspreekuren	1.124

Het openen van de centra is slechts één stap. Het gaat uiteindelijk om een solide samenwerking en om een waaier van diensten te kunnen bieden in onderlinge afstemming tussen alle regionale en lokale partners.

Opvoedingsondersteuning
Binnen het CJ(G) speelt de opvoedingsondersteuning een belangrijke rol. Ouders zijn welkom met vragen over de opvoeding van hun kinderen. De pedagogisch adviseurs zijn bereikbaar via de opvoedspreekuren, maar ook telefonisch en per e-mail. Er hebben meer ouders de opvoedspreekuren bezocht dan vorig jaar.

Naast dit directe contact met een pedagogisch adviseur zijn er verschillende opvoedcursussen en themabijeenkomsten in het kader van opvoedingsondersteuning; deze worden goed bezocht door ouders en jeugdigen.

GGD zet ook nieuwe media in om ouders te ondersteunen. In de week van de opvoeding heeft Wethouder Corrie Noom in Gemeente Zaanstad het startsein gegeven voor de online opvoedcursus 'Positief Opvoeden'. Deze online opvoedcursus heeft GGD Zaanstreek-Waterland ontwikkeld in samenwerking met het tijdschrift J/M en hun opvoedcoach, Tische Neve. Ouders kunnen zich hiervoor aanmelden na contact met medewerkers van het CJ(G) of via de CJ(G) website. De online cursus 'Positief Opvoeden' is een tweeweekse cursus waar ouders in Zaanstreek-Waterland dagelijks opdrachten krijgen per e-mail en sms.
Van augustus tot en met oktober 2011 hebben ouders wekelijks de mogelijkheid gehad om via Skype vragen te stellen over opvoeden en opgroeien. Helaas bleek dit niet het medium waar ouders gebruik van willen maken. Naast nieuwe media wordt gezocht naar nieuwe plekken waar ouders kunnen worden bereikt. Zo is de wachtruimte van het Spurd Leeghwaterbad in Purmerend voorzien van foldermateriaal over opvoeden en opgroeien. Ook is hier een digitale informatiezuil geplaatst waar websites over opvoeden kunnen worden bezocht.

Contact met de Jeugdgezondheidszorg

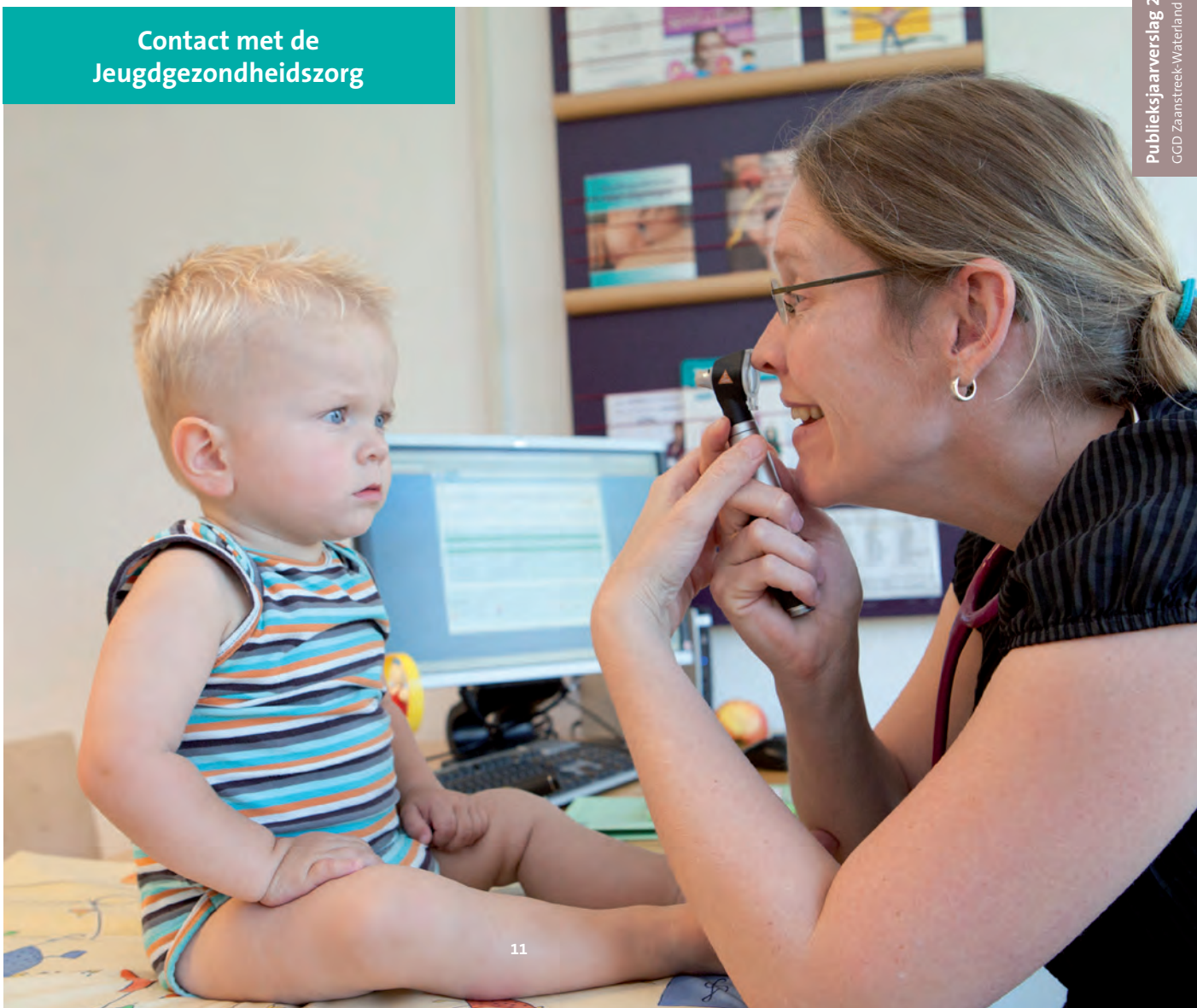

Interview met Monique Beuk
over Vinger aan de pols

Kwetsbare gezinnen blijven volgen

Sommige gezinnen die langdurige hulpverlening hebben gehad, blijven kwetsbaar. Als de hulpverlening stopt, durven de begeleidende instanties ze nauwelijks los te laten. Project Vinger aan de pols in Zaanstad biedt een mooie tussenoplossing. En is door GGD Nederland genomineerd als beste aanpak voor een toekomstbestendige zorg voor jeugd.

Het begon met de transitiegesprekken die al in 2010 werden gevoerd, aldus projectleider Monique Beuk. "Bureau Jeugdzorg sluit de dossiers van de gezinnen die een hulpaanbod achter de rug hebben. De ervaring leert echter dat circa tien procent van deze gezinnen terugvalt. Omdat de dossiers inmiddels dicht zijn, moeten zij dan opnieuw het hele traject door. Een vergelijkbaar probleem is er soms ook bij andere kernpartners van het Centrum Jong in Zaanstad. Ook zij hebben kwetsbare gezinnen en hebben ervaring met het afsluiten van deze dossiers."
Daarnaast is het zo dat een zorgmelding bij Bureau Jeugdzorg niet altijd leidt tot een zorgtraject. Het blijkt dat dat niet altijd nodig is. Toch kunnen er wel degelijk zorgen zijn over het gezin. "Die zorg moet ergens belegd kunnen worden". Jeugdzorg wilde graag met het Centrum Jong overleggen hoe wij die terugval kunnen voorkomen en de zorg die er is kunnen beleggen.

Brede oplossing
"Als het probleem breed is, dan moeten wij ook de oplossing zo breed mogelijk insteken. Jeugdgezondheidszorg, MEE, SMD en Evean thuisbegeleiding leveren uren en menskracht om 'Vinger aan de pols'-zorg uit te voeren. Iedere organisatie die werkt met kwetsbare gezinnen die wonen in Zaanstad, kan gezinnen aanmelden. Deze worden dan toegewezen aan de meest relevante kernpartner die een proactieve, outreachende en motiverende ondersteuning gaat bieden. Zo heeft geen enkele organisatie een onevenredige caseload en lopen gezinnen niet het risico tussen wal en schip te vallen. In 2011 zijn wij gezinnen gaan toelaten in Vinger aan de pols. Ik verwacht dat wij naar ongeveer 50 gezinnen per jaar zullen groeien, alleen hier in Zaanstad. Vinger aan de pols is overigens genomineerd voor de jaarlijkse prijsvraag van GGD Nederland. Daarbij ging het erom als GGD te laten zien hoe de zorg voor jeugd eenvoudig, op tijd en op maat kan zijn. Wij zijn trots op de uiteindelijke derde plaats."

Niet tussen wal en schip

Maatschappelijke Gezondheidszorg

Brede preventie en hulp

De afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg richt de hulpverlening op kinderen, jeugdigen en volwassenen met uiteenlopende problemen. Doel is niet alleen direct hulp bieden, maar ook het voorkomen en verminderen van problematische situaties. Onder deze afdeling vallen het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg, het Steunpunt Huiselijk Geweld, Straathoekwerk en diverse projecten.

Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG)
Het Steunpunt Huiselijk Geweld is 7 dagen per week, 24 uur per dag telefonisch bereikbaar. Het aantal cliënten is in 2011 gestegen tot 296. Dit is een stijging van 40% ten opzicht van 2010. De meeste meldingen betreffen psychisch en lichamelijk geweld.

In alle contacten geeft het steunpunt informatie en advies. Soms blijft het hierbij. Het bieden van nadere gesprekken aan familie, bekenden of beroepskrachten is ook een belangrijke taak. Hier kan later ook direct contact met een van de betrokkenen van het huiselijk geweld uit voortvloeien. In complexe situaties worden bellers op het kantoor van het Steunpunt Huiselijk Geweld uitgenodigd voor een of meerdere persoonlijke gesprekken omdat via de telefoon de veiligheid of andere aspecten niet goed in te schatten zijn. Ook taalbelemmeringen kunnen een rol spelen. Of er is een screening nodig voor het regelen van (nood)onderdak.

Future 4 us
Al in 2009 vroeg gemeente Zaanstad bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap een bijdrage voor de uitvoering van 'Heft in eigen hand'. Dit project is een door het FIOM ontwikkelde methodiek, die zich richt op jonge (aanstaande) moeders tot 23 jaar. Straathoekwerk van GGD Zaanstreek-Waterland was toen al benaderd om, bij toekenning, de organisatie van het project op zich te nemen.

Begin 2011 kreeg Straathoekwerk groen licht om ook daadwerkelijk met de organisatie en uitvoering te starten. 'Heft in eigen hand' werd omgedoopt in 'Future 4 us'. De methodiek omvat een 23 weken durende training, met sessies van 2,5 uur per week in groepsverband. Voor de werving heeft Straathoekwerk een eigen folder ontwikkeld. Er is zoveel mogelijk persoonlijk contact gezocht in de vorm van presentaties en persoonlijke gesprekken met instanties die deelneemsters konden aanreiken. Denk hierbij aan Bureau Jeugdzorg, Regio College en onderdelen van de eigen GGD-organisatie (VoorZorg, CJ(G)). Daarnaast werden onder meer huisartsen, verloskundigen en kinderopvangcentra aangeschreven met de folder.

Al kort na het starten van de training is vastgesteld dat bij veel deelneemsters zwaardere en meer individuele problematiek speelde dan bij de intake in beeld is gekomen. Inmiddels zijn zes deelneemsters verwezen naar de individuele hulpverlening die Straathoekwerk biedt. Zij hebben begeleiding nodig bij problemen die niet binnen de training kunnen worden aangepakt, zoals op het gebied van huisvesting en financiën. Daarnaast is de uitstroom naar werk en/of scholing moeilijker geworden door de verminderde kinderopvangtoeslag in 2012.

Toch is het project succesvol. Er is een hechte groep ontstaan die elkaar, ook tussen de trainingen door, helpt. Contacten met het Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schooluitval, kortweg RMC, hebben ertoe geleid dat een aantal deelneemsters na de zomervakantie 2012 weer onderwijs gaat volgen. Officieel wordt Future 4 us eind april 2012 afgesloten, maar de opgebouwde onderlinge contacten zullen ongetwijfeld blijven bestaan!

Voorkomen en verminderen van problematische situaties.

Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio

Alle zorgdisciplines paraat bij rampen en ongevallen

De geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) coördineert de hulpverlening bij een ramp of een groot ongeval met als doel mogelijke gezondheidsschade bij (potentiële) slachtoffers zo veel mogelijk te voorkomen dan wel te beperken. De directeur van de GGD is tevens Regionaal Geneeskundig Functionaris (RGF). Een groot deel van de uitvoerende werkzaamheden worden uitgevoerd door de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.

Geoliede machine

Interview met Paul van der Kam

over de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio

'Efficiënt door extern inkopen'

Kun je de coördinatie van geneeskundige hulpverleners in geval van rampen en grote ongevallen uitbesteden buiten je eigen regio? GHOR Zaanstreek-Waterland bewijst hiermee een kwalitatieve, efficiënte en betaalbare oplossing te hebben gevonden.

"Bij een calamiteit werken allerlei hulpdiensten samen: brandweer, politie, gemeente en leger. Ook de geneeskundige hulpverleners doen mee, zoals ambulancediensten, ziekenhuizen, huisartsen, GGD en GGZ " vertelt Paul van der Kam, adjunct-directeur GHOR en coördinator Veiligheidsbureau. "Zij hebben hun krachten gebundeld in een GHOR, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio. Iedereen doet wat er gedaan moet worden vanuit zijn eigen specialisme, maar door de centrale GHOR-regie opereren de geneeskundige hulpverleners in deze zogenoemde witte kolom gezamenlijk als een geoliede machine. Als enige veiligheidsregio in Nederland heeft Zaanstreek-Waterland deze functie uitbesteed aan het GHOR-bureau in veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Maar de directeur GGD Zaanstreek-Waterland vervult als directeur Publieke Gezondheid en directeur GHOR wel zelf de hoogste functie."

Organisatorisch logisch

GHOR Amsterdam-Amstelland werkt dus voor twee veiligheidsregio's. Voor elk wordt een apart jaarplan opgesteld dat aansluit op de regionale wensen en situatie. Er worden dus geen concessies gedaan in het maatwerk van de dienstverlening, benadrukt Van der Kam die deelneemt aan de GHOR-beleidsoverleggen: "Het is niet alleen financieel aantrekkelijk, maar ook organisatorisch heel logisch. Ons risico ligt niet in het noorden, maar in de richting van het Noordzeekanaal. Bovendien beschikten wij al over een dergelijk samenwerkingsverband, dus via het bestuurlijk convenant in 2008 zijn de diensten gewoon gecontinueerd. Overigens past dit in de lijn zoals wij dingen historisch gezien organiseren: bijvoorbeeld onze meldkamer ambulancezorg wordt van oudsher ook door de regio Amsterdam-Amstelland voorzien. Veel grote calamiteiten hebben wij in 2011 niet gehad, in totaal dertien kleinere GRIP-incidenten. Dat zijn gebeurtenissen waarbij de gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure in werking treedt. Denk aan de twee branden bij cacaofabrieken in Wormer, en een brand in het westelijke havengebied waarvan de rook onze kant opdreef. De bijdragen van de GHOR-partners zijn dan met name gericht op het monitoren van de luchtkwaliteit en de daaruit voortvloeiende gezondheidsadviezen ."

Colofon

Het publieksjaarverslag van GGD Zaanstreek-Waterland geeft een beknopte weergave van de activiteiten van GGD Zaanstreek-Waterland in 2011. Het complete jaarverslag en het regionale tabellenboek zijn te vinden op ggdzw.nl.

Het publieksjaarverslag is bestemd voor bestuurders van GGD Zaanstreek-Waterland, ambtenaren en raadsleden, zorg- en welzijnsinstellingen in en buiten de regio.

Als u geen prijs stelt op toezending van het publieks-jaarverslag dan kunt u zich afmelden via info@ggdzw.nl, onder vermelding van redactie publieksjaarverslag.

Redactie
Sevgi Extra
Wendy de Haas
Eindredactie Team Klijnsma, Wormer

Vormgeving
Team Klijnsma, Wormer

Drukwerk
Printing Partners, Doetinchem

Zaanstreek-Waterland

Postbus 2056 • 1500 GB Zaandam
Vurehout 2 • 1507 EC Zaandam
Telefoon (0900) 254 54 54 • Fax (075) 616 30 16
info@ggdzw.nl • www.ggdzw.nl